

שלבי הגאולה // פרשת וארא

הרב בניהו טויטו

בפרשתנו הקב"ה מודיע לעם ישראל על כך שהוא הולך לגאול אותם ממצרים, וכך כתוב בתורה:

לְכֹן אָמַר לְבְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְהַצַּלְתִּי אֶתְכֶם מִעַבְדֵיכֶם וְגֵאלְתִּי אֶתְכֶם בְּרֹדֶף נְטוּיָה וּבְשִׁפְטִים גְּדֹלִים: וּלְקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהֵייתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וַיִּדְעֻתֶם כִּי אֲנִי יְקֹוֹק אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם: (שמות פרק ו פסוקים ו-ז)

מדוע נאמרו דווקא ארבע לשונות המבטאות את תהליך הגאולה ולא מספר אחר?

המדרש מתייחס לשאלה זו, וכך נאמר שם (מדרש רבה שמות ו, ו):

'והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים', ד' גאולות יש כאן, והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתי, כנגד ד' גזירות שגזר עליהן פרעה, וכנגדן תקנו חכמים ד' כוסות בליל הפסח, לקיים מה שנא' (תהלים קטז) כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא, והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי, אעשה להן מה שאמרתי לאבותיהן שאתן להם את הארץ ויהיו יורשין אותה בזכותן.

תשובת המדרש היא שלשונות הגאולה נאמרו כנגד ד' גזירות שגזר עליהן פרעה.

עניין זה מתבאר על פי דברי המדרש במקום אחר (רבה שמות א, יב) שם נאמר שפרעה גזר ארבעה גזירות על עם ישראל: עבודת פרך, המתת הזכרים, השלכה ליאור את הזכרים שנולדו, ולא לתת תבן לעשיית הלבנים.

עדיין לא מובן מה המשמעות של העובדה שלשונות הגאולה נאמרו כנגד ארבעת גזירותיו של פרעה?

כמו כן, המדרש מבאר שכנגד לשונות אלו תקנו חכמים ארבע כוסות בליל פסח - מהי המשמעות של תקנה זו?

נראה להציע שהמדרש בא ללמדנו שכל התקדמות שה' מוביל את עם ישראל דורשת התבוננות נפרדת כך שבסופו של תהליך יוכל האדם להודות לה' על כל שלב וממילא להפיק ממנו מסר ומשמעות לחייו (זוה עניין ארבע הכוסות בליל הסדר).

עוד מלמדנו המדרש, שרק אם נבין ממה ניצלנו- נוכל למצות את המשמעות של כל הצלה והצלה. כלומר, כל שלב בגאולה הוא ישועה מ'גזירה' אחרת שכוללת הן את המישור הממשי והן את המישור התודעתי.

דבר נוסף שניתן ללמוד ממדרש זהו הוא, שהגאולה היא לא רק תהליך שה' מוביל את עם ישראל, אלא היא גם תהליך שדורש את עבודת האדם. האדם נדרש לפעול מצידו למימוש תהליך הגאולה. דבר זה יכול להתבצע רק במידה והאדם מודע לשלבים השונים בתהליך.

יוצא אם כן שהמדרש בא ללמדנו שעצם הפירוט בפסוק של לשונות הגאולה בא לעורר אותנו לתפקיד של כל אחד מעם ישראל ביחס לגאולה.

דברים אלה נכונים לא רק בהיבט הלאומי, אלא ניתן ללמוד מהם אף ביחס למישור האישי - האדם צריך לפתח בעצמו ערנות ופיכחות לכל צעד בחייו כך שיוכל לממש את כוחותיו ולמלא את שליחותו בעולמו של ה', וזו היא עבודה שאין לה סוף.

שזנכה להארת הלב והדעת להרגיש את הנהגת ה' ולהתבונן בה